NOTIȚE
ISTORICE SI GEOGRAFICE
ASUPRA
PROVINCIEI DOBROGEA

DE

I. A. NAZARETTEAN.

URMAT

1ª de Legea pentru organisarea Dobrogeĭ.

2ª de Legea pentru Regularea Proprietățeĭ imobiliarea în Dobrogea.

TULCEA

TYPOGRAFIA „ROMÂNĂ“ B. SILBERMANN

1882.

NOTIȚE

ISTORICE SI GEOGRAFICE

ASUPRA

PROVINCIEI DOBROGEA

DE

I. A. NAZARETTEAN.

TULCEA

TYPOGRAFIA „ROMÂNĂ“ B. SILBERMANN

1882.

La 1871 când în „*Journal de Bucarest*" publicam correspondenţele melle de la Sulina. prin care arĕtam speranţa şi credinţa că Dunărea pînă la gurele eĭ va deveni Română, toţĭ mĕ calificaŭ de utopist; astĕḑi când acésta dorinţă a inimeĭ melle saŭ realisat aşa de curând, aşŭ dori ca Dobrogea se fie bine cunoscută tutorŭ Românilorŭ pentru ca şi eĭ s'o pótă iubi precum o iubescŭ eŭ, în acésta speranţa, cerŭ maĭ întâiŭ indulgenţa lectorilorŭ meĭ pentru lacunele şi lipsurile ce va putea essista în acestŭ uvragiu.

Este o temeritate din parte'mĭ de avoi merge pe un drum ne umblat de nimenĭ pín'acum, de oare ce Istoria şi Geografia acesteĭ Provincie nu se găsescŭ decât, într'un mod laconic şi necomplect, risipite în Istoria şi Geografia Imperiilorŭ la care a aparţinut ea la differite epoce; de aceea previŭ dar pe lectoriĭ mei că în acestŭ uvragiŭ, eĭ nu vorŭ găssi decât nişce simple notiţe, pusse în relief, pe care le am adunat cu micele melle miḑilóce în timpŭ de 12 aniĭ de când locuescŭ Dobrogea, aşa că lassŭ altora maĭ competenţĭ şi cari dispunŭ de meḑilóce maĭ mari spinósa sarcina de a reconstitui istoria şi geografia Dobrogeĭ precum şi de a scóte la lumina bogata eĭ archeologie.

DOBROGEA

In vechime acésta Provincie era cunoscută sub, denumirea generală de MŒSIA—DE—JOS, ea pórtă astăḑi numele de Dobrogea. Etimologia acestui nume pare a deriva de la două cuvinte, unul Slav, dobro (bun) iar cellaltŭ Tatar, Bugeac (locŭ ne esplorat), saŭ O-geac (locul unde locuesçe o hordă, un Tribut); Ruşi fugând persecuţiunile religióse din ţéră lorŭ aŭ găs-sit un adăpost sigur în bălţile şi mlaşcinele nelocuite despre Estul Dobrogeĭ numit şi astĕḑi Bugeac şi spre a deosibi Bugeacul saŭ Ogeacul muntos şi fertil, locuit de Românĭ şi Tatarĭ, eĭ o numiră Dobro-Bu-geac (Bugeacu cel bun saŭ cel fertil), saŭ Dobro-Ogeac (bunul locŭ unde locuesçe Hordele Tatare), în oppositie de Bugeacul mlaşcinos şi ne productiv lo-cuită de eĭ.

Dobrogea actuală este situată între 44º şi 46º gra-durĭ latitudine şi 25º şi 27º longitudine.

Ea se mărginesçe la Nord cu Dunărea, la Est cu Maré-Négră, la Sud şi Vest cu Bulgaria.

Ea are o superfacia de peste 13,967 kilometre pă-

trate, ş'o întindere de ţermĭ la Dunăre de 450 kilometre şi la Măré-Négră de maĭ mult de 200 kilometre; muntóse şi pădurósă spre Vest şi Sud, ea este baltósă spre Ost şi Nord.

Essenţa soluluĭ părţi muntóse a Dobrogei este argilósă şi a părţi baltósă este argilo-calcară.

Acésta Provincie produce grâŭ, secară, orḍŭ; meiŭ, porumb, fasole, linte, maḍăre, tutun, cânipă cartofĭ, inŭ şi puţin rapiţă. Ceară şi miere este abondentă şi de o calitate superióră, produsul localiteţi despre Isaccea era destinat Palatuluĭ Sultanilorŭ; Legumele se cultivă pe o scară întinsă pentru esport. Viţa, cireşul, ḍarḍărea, prunul, mărul, părul, persica şi dudul sunt răspândite peste tótă Provincia, gutuiul, aluna, şi cornul se găsescŭ chiar şi în stare selbatică în abundenţă în tóte pădurile.

Cu puţină îngrijire oreḍul şi bumbacul ar putea reuşi în regiunele dintre Babadagh, Medjedie şi Mangalia.

Granitul albŭ şi roşie, profirul, quarţu, calcara, silicea şi schistu sunt essenţele care compun munţĭ Dobrogeĭ.

Calul, boul, vaca, oaea, capra, rămătorul şi asinul sunt animalele celle maĭ îngrijite şi cu creşcerea cărora se îndeletnicescŭ cu plăcere cea maĭ mare parte

din populaţiunea rurală a acestei Provincie.

Păserile domestice sunt abondente, iar ogari Dobrogei sunt cei mai renumiţi în tot orientul Europei.

Cerbul, caprióra, lupul vulpea şi mistreţul populeaşă în numĕr fórte mare tóte pădurile şi turme numeróse de mistreţu se găsesc ş'in bălţile Deltei.

Pădurile din aceasta Provincie eraŭ din celle maĭ frumóse şi renumite pentru bogăţia lor; elle se întindeaŭ de la crestetul munţiloră pînă la malurile Dunări ş'a bălţiloră. Incuria Guvernnluĭ Ottoman, resbelele Turco-Rusŭ, precum şi spiritul devastator însoţit de aviditatea căşcigului populaţiuneĭ rurale aŭ distrus şi ruinat completamente aceste frumóse pădurĭ, aşa că astĕḑi elle nu maĭ sunt de cât nişce schelete de pădurĭ care prin multă îngrijire şi dupĕ un timp îndelungat vorŭ putea fi îndreptate.

Deosebit de lemnele de focŭ care se estrăgea pentru trebuinţa populaţiuneĭ locale şi pentru esport în Bassarabia, Galaţĭ şi Braila, pădurile Dobrogeĭ furnisa şi celle maĭ bune lemne tare de cherestea cu care se construea şi repara o mulţime de bastimente şlepurĭ şi caice pe fie care an în tóte porturile eĭ, precum ş'o cantitate însemnată care se esporta la Constantinople şi la Syra.

Pădurele, astĕḑi devastate, care se vĕdŭ una pe insula Letti şi cealaltă pe insula St. George din

Delta Dunări, presintŭ un fenomenĭ rarŭ în ananele silvice de óre ce aceste păduri formate de essențe cu rĕdăcinĭ pivotante și care iubescŭ un sol bogat aŭ crescut și trăescŭ într'un sol compus de un nisip făinos de aluvion de la 30—40 centimetre de adâncime cu un subsol de aseménea natură dar vecinic înnecat de o apă sălcie-sărată; cu tóte aceste circonstanțe defavorabile essistențeĭ uneĭ pădurĭ compusă de stejar, cornŭ, viță și pleop, arbori lorŭ aŭ ajuns la o grossime de maĭ bine de un metru circonferență.

Legenda locală atribue plantația acestor pădurĭ unuĭ óre care pașă Turcŭ din timpul primeĭ dominațiune Ottomană, cu tóte acestea se póte presupune că data essistențeĭ lorŭ este anterióră dominațiunei Turcilorŭ. Este adevărat însă că Guvernele care aŭ succedat la gurele Dunări aŭ arătat o mare sollicitundine pentru conservarea lorŭ, găsindule folossitóre localitățĭ atât din punctul de vedere al înbunătățireĭ climatuluĭ ș'al soluluĭ cât și ca o stavilă naturală contra inondațiunelorŭ periódice al fluviuluĭ.

Regiunea Băltósă, numit Bugeac, care coprinde Delta și teritoriul coprins între Mahmudie și Canarakioi de lânga Constanța, produce stuhul care servesçe pretutindinea la construirea, învălișul și încălditul casselor locuitorilorŭ acesteĭ regiunĭ, pesçe de tóte speciile proprie apelorŭ dulce și sărate, icre ne-

gre, roşie şi de chefal uleĭ de peşce şi unt de morun de calităţĭ superióre; la gurele Dunări se pescuescŭ Morunul de o greutate care întrece peste 300-350 ocale unul; chefalul în lacul Raḑim, cuvidia, Turbot (calcanul) şi câte o dată Barbunul pe marginele Mări-Negre; se maĭ póte menţiona şi mulţimea differitelorŭ speciĭ de păsserĭ acuatice precum suntŭ Pelicanĭ, Lebede s. c. l. s. c. l.

Printre apele curgătóre singur Dunărea (Istru) are un parcurs însemnat în acésta Provincie, tóte cellelalte reuleţe n'aŭ decât o întindere fórte limitată din care unĭ se perdŭ în interiorul ţĕrreĭ, iăr alţĭ în Dunăre saŭ în bălţile formate de vĕrsăturile eĭ. Aceste reuleţe sunt: Cernavoda, Gârliţa, Taşaul, Boazcik-dere, Rahman-Dere, Borojul, Căḑil-sara, Star, Dortuna, Culonec, Teliţa, saŭ Celicul, Taiţa Slava şi Pecinéga.

Astăḑĭ Dunărea se varsă în Maré-Négră prin patru gurĭ: Chilia, Sulina, St. George şi Dunaveţu.

Braţul Sulina este cel maĭ principal pentru navigaţie cu tóte că el este cel maĭ strîmt şi maĭ puţin adâncŭ în tótă întinderea luĭ de căt braţele Chilia şi St. George.

Braţul cel maĭ însemnat ca lărgime şi adâncime precum şi ca volum de apă este cel numit Chilia (Tiagola), şi după el vine braţul St. George (Hâdră-

leḑŭ);

Braţul Dunaveţu este cel maĭ neînsemnat şi se varsă prin lacul Raḑim şi Potiţa în Maré-Négră.

Nissipul împins de valurile mări şi aluvionul depus de corentul Dunăreĭ forméḑă la gurele braţelorŭ Chilia, St. George şi Dunaveţŭ o grâmădire de nomol (bas-fonds) aşá că intrarea saŭ eşirea bastimentelorŭ de o immersiune mai adîncă de 4-5 picere englese este aneviósă şi primejdiósă.

Orfeos, Epimenides, Dionisios, Herodot, Pissandros şi Apolonius în descrierea călătorieĭ argonoţilorŭ la 1350 anĭ înainte de era Creşcină, spunŭ că Istrosul (Dunărea) isvoraşce din munţi Ripeo şi că se imparte în două braţe în vecinetatea munţilorŭ Tracieĭ şi Scytieĭ şi că unul din aceste braţe se varsă în Pont-Euxen (Maré-Négră) prin două gurĭ Calon şi Arios formând insula Pefki, iar cellalt se varsă în golful Adriatic.

Este netăgăduit că Dunărea în anticitate n'a avut scurgerea eĭ prin braţele de astĕḑĭ, şi că valul lui Trajan de la Cernavoda spre Taşaul, Canara-keoĭ saŭ Cara-harman, puţin spre Nord de Constanţa, precum şi cel de la Hârsova cu acel care se prelungeşce spre lacul Raḑim pe la Sudul oraşuluĭ Babadagh aŭ servit la differite epoce de albie vechelorŭ braţe prin care Dunărea ajungea la mare.

Dunarea fiind principalul și potŭ dice singurul nostru arter de comunicație pe apă, cred că totŭ Românul s'ar interesa de a cunósce în detail parcursul eĭ și în acésta credință voiŭ abusa de rabdarea lectorilorŭ pentru a'ĭ face o descriere maĭ pe largŭ:

Acest fluviu are un parcus general de aprópe 3169 kilometre; peste 400 rêurĭ sunt tributare lui; el adapă maĭ mult de 558,000 kilometre pătrate de terren pe o singură cracă pînă la Isaccea conservând în genere o lărgime de 566 metre s'o adîncime minimum de 17 metre; de la Isaccea 28 kilometre la vale începe capul Delteĭ numit Ismail—Ciatal (bifurcația Ismailuluĭ) și Dunârea se împarte în două brațe Chilia și Tulcea. Brațul Chilia absórbă $^{17}|_{27}$ părțĭ al întregului volum de apă al dunârei și se cobóră la mare printre ambele orașe Chilia, iar restul de $^{10}|_{27}$ părțĭ trece în brațul Tulcca care și acesta la 20 kilometre maĭ la vale, la punctul numit Ciatal—St George, se împarte în alte două brațe Sulina și St. Géorge.

Brațul Chilia menține lârgimea și adîncimea luĭ pînă la o distanță de 24 kilometre Nord-Est de la Ciatal-Ismail spre orașul Ismail; (pe acest brațu se află canalul prin care lacul navigabil Jalpuk de la Bolgrad comunică cu Dunârea precum și Canalul Șonta prin care brațul Chilia comunică cu brațul Sulina). De la o-

rașul Ismail cursul fluviuluĭ la o distanță aprópe 16 kilometre la vale se inclină spre Sud-Est ș'apoĭ se intórce la Nord-Est, și puțin maĭ la vale se împarte în trei brațe navigabile care se întrunescŭ aprópe de orașul Chilia; de la acest punct malul stîng forméḍă frontiera Sudică a întinsuluĭ Baragan (steppe) din Russia, iar malul drept este continue espus a fi inondat la orĭ ce creșcere a apelorŭ Dunărei. Brațul Chilia se varsă în Mare prin cinci guriĭ principale care și ele se subîmpartŭ în maĭ mult de 12 alte gurĭ din care nici una nu este acccssibil bastimentelorŭ de o immersiune maĭ adânc de 4-5 picere englese.

Cursul brațuluĭ St. George tinde în genere spre Sud-Est și conține 4|5 din volumul apelorŭ brațuluĭ Tulcea saŭ 8|27 al Dunărei de la Isaccea; lărgimea acestui brațu este în genere de 1200 picere englese. și adîncime minimum de 16 picere englese, numaĭ aprópe de îmbucătura luĭ, acest brațu se împarte în două canaluri din care nici unul n'a-re o adîncime maĭ mare de 5 picere englese.

Brațul Sulina tinde cursul seŭ în genere spre Est și absórbă 1|5 din volumul apelorŭ brațuluĭ Tulcea; lărgimea luĭ navigabilă nu întrece 300 picere englese.

La 54 kilometre la vale de la Ciatal St. George din brațul cu acest nume se desparte pe malul drept, în vecînătatea satuluĭ Dunavețĭ, un mic corent, adînc

şi navigabil pentru bastimente de un mic tonagiu, numit Dunaveţĭ care dupe un cursŭ şerpuitor intră în lacul sârat Raḑim de unde trece prin un mic canal, Portiţa, şi se scurge în Mare.

De la Braila şi pînă la Mare prin braţul Chilia distanţă este de 211 kilometre, prin Sulina de 186 şi prin St. George de 236 iar în linie dréptă de 176 kilometre.

Inclinarea Dŭnarei pe braţul Sulina este de 2 police pe kilometru, când apela sunt scăḑute şi de 6 police, când elle sunt crescute.

In timp normal corentul Dunarei, pînă la Ciatal-Ismail, are o repeḑiciune de 4-5 kilometre pe ora iar când apele sunt crescute ea trece peste 9 kilometre

Dunarea este închisă navigaţiuneĭ în term-mediu de 46 ḑille pe an din causa îngheţuluĭ. Durata cea maĭ lungă în interval de 10 anĭ, de la 1869-80 a fost de 96 ḑille, iar cea maĭ scurtă de 12 ḑille, şi n'a îngheţat de loc de 2 orĭ în ernele anilorŭ 1872-73 şi 1876-77.

La 1856 o comissiune compusă de representanţi celoru 7 Puterĭ semnatarĭ Tractatuluĭ de pace de la Paris. a fost constituită cu scop de a înlesni ş'a înbunătăţi intrarea gurelorŭ Dunărei pentru bastimente de un tonagiu maĭ mare.

Acéstă Comissiune dupe ce a studiat celle trei braţe

principale ale acestui fluviu s'a decis a face lucrărĭ provisoriu la înbucătura brațuluĭ Sulina, de óre ce acest canal presenta avantage și înlesniri imediat cerute de navigațiunea fluviuluĭ, lăssând ca în urma se facă lucrărĭ de înbunătățire definitive și maĭ avantajóse pe unul din cellelalte două brațe principale; însă cheltuelile făcute atât în lucsŭ și în dărniciĭ cât și pentru lucrările de artă provisoriu la Sulina aŭ redus starea financiară a acesteĭ Comissiunĭ în impossibilitatea de a maĭ intreprinde lucrările definive proectăte a se face la brațul St, George, așa că cea-ce s'a făcut la Sulina a trebuit se devie definitive, cu tóte că întreținerea acellorŭ lucrărĭ absórbă cheltuelĭ enorme pe fie care an.

Dupe evaluația făcută de Sir CHARLES Hartley, actualul Șef Ingineru al Comissiuneĭ Europeană lucrările de înbunătățire la brațul St. George ar fi costat 17,000,000 francĭ când celle făcute ca provisoriu la Sulina aŭ costat peste 21,000,000 de francĭ.

La 1883 se termină mandatul de atâta orĭ prelungit al acesteĭ Comissiunĭ și totŭ în acel anŭ se achită și datoriile ce contractase la differite epoce.

Delta propriu ḑisŭ coprinde tot spaciul din triunghiul format de brațele Dunăreĭ de la punctul împărțireĭ eĭ în maĭ multe canale și pînă la țermiĭ

Mări-Négre; ea se mărginesce la Nord de braţul Chilia, la Sud de braţele Tulcea, Sf. George şi Dunaveţu şi la Est de Maré-Négră. Superficia eĭ este de 3500 kilometre pătrate în care se coprinde şi insula Dranova cu lacul Raḍim.

Vĕrful acestuĭ triunghiu este format de punctul numit Ciatal-Ismail la Vest şi are de base la Est cóstele Mări-Negre de la gurele Chilia şi la Sud pe celle de la Sf. George şi Portiţa.

Esceptând malurile braţuluĭ Sf. George şi Chilia totŭ spaciul coprins în Delta este supus inondaţiunelorŭ periodice; el este acoperit cu stuh şi sălciĭ, avĕnd numeróse lacurĭ şi bălţĭ întinse şi adâncĭ.

Populaţiunea din acésta localitate mlaşcinósă se póte evalua la maĭ mult de 11,000 suflete, compusă principalmente de Ruşĭ, Grecĭ şi Românĭ.

Solul este compus de un aluvion pulverisat fin şi lipsit de orĭ ce pétră, prunt saŭ nisip granulos; spre Ciatal-Ismail el are o nălţime de 19 picere d'asupra niveluluĭ Mări, la înbucătura St. George de 8 picere iar la înbucătura Eski-Stambul [vechiul Constantinople) după braţul Chilia se gasescŭ maĭ multe înalţimĭ de nisip că de 40-50 picere d'asupra niveluluĭ mării restul Delteĭ are puţine malurĭ care se întreacă 2 picere nâlţime nivelul Mări,

O mulţime de insule plutitóre, formate din redăcinĭ

de stuh detaşate în blocurĭ marĭ de la vre un malŭ, se vêd în lacurile Delteĭ, unele din ele sunt locuite chiar, de pescariĭ unde eĭ aŭ còliba şi grădinuţa lorŭ potageră, aceste insule, numite Plaiurĭ, schimbŭ posiţiunea dupe capriciul vêntuluĭ.

Delta, lipsită de bassinurĭ artificiale spre a conţine apele, este mlaşcinósă şi peste tot inondată la fie care creşcere şi debordare a Dunărei; numaĭ estremitetţicelorŭ trei braţe principale sunt puţin afectate de variaţiunele volumuluĭ apelorŭ.

La 1874 o societate Germană a solicitat de la Guvernul Ottoman dreptul de a stabili în Delta o colonie de Nemţĭ de maĭ mult de ḑece mii familiĭ, obligânduse acésta societate a face cu spesele salle bassinurile şi canalele trebuinciós pentru a transforma suprafacia Dalteĭ într'o grădină potagere imensă. însă din motive politice sublima Pórtă a refusat aceste frumóse avantage şi Delta a remas până astăḑĭ ce a fost şi ce este.

Insule principale în Dobrogea sunt: Ciatal, Letti, St. George, Olinca (pe acéstă insulă este clădit un far turnant, care produce la fie care minut o lumină alternativă albŭ şi roşŭ,) Ivaneşci, Casanerusky, Atărnaţĭ Balaban, Strîmbu Prival, Tulchia-mare, Popin şi Insula Şerpilorŭ.

Tóte aceste insule sunt formate de apele saŭ vàrsăturile Dunărei, numaĭ Insula Şerpilorŭ aşeḑată în Mare, are importanţa eĭ militară şi comercială, având o fisiologie cu totul particulară. Situată ca o stîncă la 38 kilometre în Maré-Négră, spre rĕsăritul înbucătureĭ Sulina ea n'ăre nicĭ o assemănare geologică cu a doua insulă care maĭ essistă în tótă maré-négră la înbucătura rêuluĭ Zacharia spre cóstele Asiatice, între Sinop şi Samsun, nicĭ cu vre un lanţŭ de munţi al teritorilorŭ vecine, din care cel maĭ apropiat este Beştepe din Dobrogea la o distanţă de 100 kilometre şi separat prin Maré-Négră ş'o întinsă vale mlăştinósă şi băltósă.

Insula Şerpilorŭ se află situată la 45° 16" 17" graduri Latitudine şi 30° 14', 23" longitudine al meridianuluĭ de la Greenwich.

Circonferenţa eĭ are peste patru kilometre şi contu rul eĭ este în forma unuĭ 8 optŭ dessinat orizontal.

Composiţia soluluĭ este de o formaţiune silice, stratificate, pe malurĭ, în blocurĭ marĭ, cimentate între eĭ prin centure de aluvion-cretaceŭ în grossime inegale.

Cóstele insulei sunt tăete în prĕpastie şi aŭ o nălţime de 15-30 metre maĭ sus de nivelul Mări. Suprafacia eĭ presintă un platoŭ inclinat spre resărit; Vegetaţiunea dupe dînsa est fórte bogată, dar subsolul, adînc de 2 metre, este compus de un fel de ciment

ne arsŭ care se întăreşte indată la contactul umeḑelei dar care nu conservă soliditatea luĭ mult timp. Pe partea despre Rĕsărit să află aglomerat un strat adînc de guano depus de păsările aquatice care să adăpostescŭ acolo în numĕr fórte insemnat,

Climatul insuleĭ este din celle maĭ salubre şi mult maĭ temperat decăt în ţérră. Isvóre de apă dulce aparentă nu este pe insulă, dar după indiciile care le am vĕḑut eŭ trebue se esistă; pînă aştăḑĭ apa de plóe adunată în citerne este singura care servă la trebuinţele locuitorilorŭ eĭ.

Este cunoscut ş'am vĕḑut cu proprii meĭ ochiĭ că oile şi caprele crescute saŭ importate în insulă nu simtŭ necesitatea de a să adĕpa; celle importate cu care am esperimentat eŭ, după două ḑille de la sosirea lorŭ în insulă aŭ refusat apa ce le offeream şi care era adusă de la Dunăre, apă cu care eĭ eraŭ obicinuiţĭ, acestŭ faptŭ străinu am observat în timp de 14 ḑille căt am maĭ stat acolo.

Pân'acum ḑece anĭ nicĭ o specie de arborĭ nu esista în Insula şi să pretindea că eĭ nu reuşescŭ acolo, însă încercările făcut de mine, în aniĭ căt am representat Compania Farelorŭ Imperiuluĭ Ottoman la Sulina, aŭ reuşit pe deplin şi astĕḑi sunt vr'o 15 Accacia şi Ayleantus plantaţi de mine care aŭ o vĕrstă de 7 şi 8 anĭ.

Apropierea şi abordarea insuleĭ este periculósă bastimentelorŭ din causa stîncelorŭ presărate sub apă la o mare depărtare de mal de jur împrejur.

Astăḑi acéstă insulă este locuită numaĭ de patru gardienĭ al Faruluĭ, trecut în possesiunea Comissiuneĭ Europeenă a Dunărei şi de o garnisonă militară Română de şapte soldaţi. Singura clădire care să află pe dînsa este turnul faruluĭ cu dependenţele luĭ, construite de Ruşĭ pe la anul 1846-47; acest farŭ produce o lumină albă cu eclipsŭ la interval de 20 secunde, care projecteasă pînă la o distanţă de 30 35 kilometre pe mare.

Printre istorici antici Strabon cel întâiŭ face menţiune de acéstă insulă ca essistând la gura Boresthenuluĭ (Dnieper) sub numele de Leuca saŭ insula alba. Numele de Insulă Şerpilorŭ (Fido-nissi) i s'a dat maĭ în urmă din causa mulţimeĭ şerpilorŭ care să adepostescŭ acolo, aceste reptile provinĭ din Dunăre şi nici unul din eĭ nu este veninos, mulţi aŭ ajunsŭ la mărime de două metre şi grossime de 20 centimetre circonferenţă, eĭ fugŭ de omŭ şi nu'l atacă nici o dată, eĭ nu se luptă de căt pentru a'şĭ apăra viata, muşcătura lorŭ chiar n'are efectul nici căt împunsetura albineĭ.

Importanţa Insuleĭ Şerpilorŭ în anticitate ca intreposit al comerciuluĭ era, fórte mare, tóte mărfurile

intregului transacţiune cu litoralul Est, Nord şi Vest al Mărei-Negre precum şi cu interiorul fluviurilorŭ Dunărea, Dniesterul şi Dnieperul se depositau acolo. Strabon menţionadă că în acéstă insulă esista un furmos şi măreţŭ templu dedicat luĭ Aşil şi că Elleniĭ considerau insula ca un loc sfânt, locuinţa sufletelor luĭ Ajax, Aşil, Patrocl, etc s'o numeaŭ Insula heroilor şi Insula reposaţilorŭ; chiar drumul de la acésta insulă spre Istmul Tavrida din Chersona îl numeaŭ Calea luĭ Aşil.

Sub dominaţiunea Russă multe objecte antice aŭ fost descoperite în acésta insula şi transportate în Russia. La 1873 am locuit'o şi eŭ 16 dille în care interval după multe sĕpăturĭ n'am putut descoperi decăt fondadementele templuluĭ mencionat de Strabon, două plăci de marmoră, ca de un metru pătrat fie care, după sculptura lorŭ parŭ a fi servit ca cornişe la acel templu, aceste lespede parŭ a fi trecute prin focŭ, ce a ce mă face a presupune că şi templu a fost distrus prin incendiu; am maĭ găsit şi o altă pétră taiată în patru unghiurĭ ca de un stîngin lungime şi 80 centimetre grosime şi lărgime avĕnd o inscripţiune în limba şi caractere Ellenă pe partea-superióră a lungimeĭ, acéstă pétră a aparţinut mosoleuluĭ unuĭ heroŭ mort în localitate, numele şi data n'am putut constata de óre ce partea unde a trebuit se facă menţiune este fărâmată. Aceste

reminişenţe timpurilorŭ antice şi póte multe alte ḑacŭ şi astăḑi reingropate în locul unde le am descoperit aşteptând că Guvernul se ea mâsurĭ pentru conservarea lorŭ.

In partea despre Sud-Est se observă urmele anticuluĭ port unde se adĕpostaŭ bastimentele şi tot în vecinătatea acelui locŭ pe platoŭ se găseşce o cantitate mare de oale sparte din care unele dessinate cu colorĭ vie şi bine conservate.

O mulţime de monede Ellene, Romane, Veneţiane şi Genovese să gasescŭ la fie care pasŭ, acésta dovedeşte dominaţiunea şi locuinţa acestor popóre pe insula Şerpilorŭ.

Cu puţină îngrijire şi cheltueală acéstă insulă ar deveni o staţiune balneară din celle maĭ plăcute şi salubre de óre ce apele eĭ sunt curat apâ de Măre ne amesticate cu apă dulce precum este casul la Constanţa.

Climatul Dobrogei este în genere salubră; singur febrele sunt cunoscute ca bólă locală însă elle nu sunt pericolóse ca în alte localităţĭ în condiţiunĭ geologic ca Dobrogea şi nici nu bântue în toţĭ anĭ, cel maĭ bunŭ remediu de preservare este un regim de alîmentaţiune substenţială şi azotată, ş'a se feri de umeḑeală nop-

ţilorŭ; réoa reputaţia climatuluĭ Dobrogeĭ, considerat ca fórte perniciósŭ şi ca mormântul străinilorŭ provine din causa boalelorŭ care aŭ băntuit în tot-dé-una armatele de invasiune, acésta nenorocire nu provinea în realitate decăt din defectuósa organisare a serviciuluĭ sanitar şi alimentar al acelorŭ armate, cea ce s'a probat prin ultimul resbel Russo-Turcŭ,

Longivitatea este tot aşa de mare aci ca orĭ unde, în fie care satŭ se găsescŭ ceĭ puţin ḑece la sută a populaţiuneĭ avênd o vârsta maĭ înaintată de 75—85 anĭ.

Serviciul Sanitar s'a stabilit în Dobrogea astăḑi după sistemul celorŭ lalte Judeţe din Ţérră, şi afară de medici plătiţĭ de Stat fie care comună urbană are medicul seŭ Comunal.

Căte un spital Judeţan s'a infiinţat în oraşele de residenţă a ambelorŭ Judeţe, deosebit de celle organisate de fie care arondisment în oraşele de reşedinţă a administraţiilorŭ.

Servicinl Sanitar maritim foncţioneasă la gurele Dunăreĭ sub o direcţiune ş'un regulament special. Acestŭ serviciŭ este menit a împedica introducerea în Ţérra maladiilorŭ contagióse prin bastimente.

Agricultura şi Industria este fórte înapoiată în Dob-

rogea, potŭ ḑice într'o stare primitivă; plugul este arareorĭ întrebuinţat, rariţa este instrumentul general al plugăriei locuitorilorŭ. Sistemul estansif, cu ḑacere bisanuală şi trianuală este adoptat pretutindenea.

Dobrogeni preferŭ creșterea vitelorŭ ş'a albinelorŭ la lucrul pămêntuluĭ. Cu totŭ scăḑămêntul populaţiuneĭ animală, din causa resbeluluĭ, emigraţiuneĭ şi epizootieĭ din anĭ din urma, Dobrogea posedă şi astăḑi turme numeróse de vite şi cu drept cuvînt renumite: Afară de cultura arborilorŭ fructifere locuitoriĭ acesteĭ provincie se ocupă fórte mult cu cultura viţeĭ. Localitatea numită Sarica în Plassa Tulcea este acoperită cu vii pe o întindere maĭ mult de o sută kilometre pătrate şi produce vinurĭ renumite care arŭ intrece Odobesci şi Dragaşni dacă fabricarea lorŭ ar fi îngrijită.

Vr'o câteva stabilimente de distilat spirt, o fabrică de Săpun, alta de lumânărĭ de seu şi de ceară, vr'o-câte-va caşierii, tăbăcăriĭ, o fabrică de şaiac ş'alte mici industrii sunt celle maĭ respândite în Dobrogea. Populaţiunea Bulgară şi parte din cea Română product tóte celle necesare lorŭ aşa că nu cumpără nimic din fabricatele streine.

Căiĭ de comunicaţie nu esistă în Dobrogea alte decăt celle moştenite de la Turci; înprima linie se

póte menţiona calea ferată Cernavode-Constanţa 67 kilometre şoseaoa Tulcea-Isaccea 37 kilometre și cea Tulcea Babadagh 35 kilometre; un Corp de Ingineri retribuit de Stat de la 1879 a început lucrarea unorŭ reţele de şosea pe o întindere de 120 kilometre din care 2 1/2 s'a şi dat în circulaţie în Judeţul Constanţa iar restu va fi gată în campania anuluĭ corent.

Comersanţiĭ engrossist sunt fórte puţin la numĕr în Dobrogea, lipsa lorŭ se simtŭ prin preciul esagerat de scump cu care se vênd tóte objectele; detaillisti însă sunt în numĕr essesiv de mulţĭ în proporţie cu populaţiune.

Principalul comerciu de esportaţiune consistă în lânurĭ, brânḑeturi, peĭ de differite animale domestice şi selbatice, grâŭ, porumb, orḑŭ, ovêḑŭ, fasole, miere, ceară, peşte serat şi próspăt, icre, clei şi unt de peşte, óse de animale, lemnariĭ şi vite.

Importul se compune de coloniale, fererie, quincaillerie, ţeseturĭ şi differite alte fabricate industriilorŭ streine mai ales al Austrieĭ şi Germanieĭ; mare parte din aprovisionârĭ se facŭ la Galaţi şi Constantinopole iar de la locurile de producţiune de a dreptul fórte puţin.

Invĕţămîntul Public a fost nul în Dobrogea, arareorĭ căte o şcólă primară essista pe lîngă o biserică saŭ Djamie. Astădi s'aŭ infiinţat şcóle maĭ în tóte comunele urbane şi rurale. Judeţul Tulcea possedă 35 şcóle publice şi 8 confesionale care funcţionadă, elle suntŭ frequentate de 1371 elevĭ de ambe secse, şi alte 20 locale saŭ maĭ construit acum în urmă. Dupe indicaţiile D-luĭ Prefect de Constanţa, anul trecut esista în acel Judeţŭ 37 şcóle de ambe secse frequentate de 1560 elevĭ şi eleve.

Dobrogea ab-antiquo a fost locuită de Românĭ şi cu dreptŭ cuvînt se póte assigura că eĭ sunt locuitori autochtonĭ al acesteĭ provincie, chiar şi localităţile unde sunt aşedaţĭ locuitorĭ de altă gintă aŭ păstrat pînă astădi numirile Române care le aveaŭ din vechime, precum sunt: Calica, Pârlita, Sâraca, Portiţa, St. George, Igliţa, Pétra-feteĭ, Petróssa, Cocoş, Dragaica, Tocilele, Valea-pleopilorŭ, Obluşiţa, etc. etc.

Dupe Românĭ s'aŭ introdus în Dobrogea coloniile denumite Găgăusi, veniţĭ în Europa din provincia Caramania, Asia-mică, unde esistă şi astădi parte din eĭ, care dupe tipu parŭ a fi de rassa Turcomană, dialectul lorŭ variasă între cea Turcă şi Tătară. Membri acestorĭ coloniĭ se găsescŭ stabiliţĭ d'a lungul litoraluluĭ Măreĭ-Negre de la Burgas pîn'în Basarabia, con-

servînd pretutindinea pîn'astădi moravurile, datinele şi limba lorŭ ca şi ceĭ din Caramania, nealiinduse cu nici una din naţionalităţile printre care trâiescŭ, fie creşcine"ca şi dînşi saŭ, musulmane de ginta lorŭ precum sunt Turcĭ şi Tătari.

Remăşiţele coloniilorŭ Grece Bysantine care se stabilise în Dobrogea în timpul Imperiuluĭ lorŭ se maĭ găsescŭ şi astĕdĭ în numĕr fórte restîns, precum sunt ceĭ din comunele Ali-bei-Chioĭ, Ak-Cadân etc.

In al 16ª secol, Tătari Caraibĭ şi în al 17ª secol, Tătari Cabailĭ de ginta Noghaĭ din Bender, Chotin şi Akerman s'aŭ refugiat în Dobrogea pentru a scăpa de sub dominaţiunea Moscovită, ş'aŭ fondat mai multe sate şi oraşe

Ruşi Cosaci şi Haholĭ, în urma unorŭ persecuţiunĭ religiósă aŭ emigrat din Russia în Dobrogea la diferite epoce, şi partea cea mai mare din eĭ s'aŭ stabilit în regiunea băltósă al acesteĭ Provincie numită Bugeac.

Cu mult în urma cucerireĭ Dobrogeĭ de Ottomanĭ, Turci s'aŭ aşedat ca locuitorĭ statornicĭ.

Iar pe la anul 1840 Bulgari despre Bazardjik din Bulgaria aŭ început a emigra în Dodrogea unde aŭ format cel mult vr'o 30 sate.

La 1844 Germanĭ (Şvabĭ şi Alsacienĭ) stabilişĭ în Russia de Imperatul Alessandru I aŭ început şi eĭ a trece în Dobrogea unde au format pin'astĕdi vr'o de-

ce comune rurale.

Dupe resbelul de Crimea, la 1857—58, Tătari din Crimea, Cerchesi și Abasi din Caucasia emigrănd în Turcia, parte din eĭ a fost așeḑată în Dobrogea; însă cu resbelul din 1877 toțĭ Cerchesi, Abasi precum și mare parte din populațiunea musulmană Turci și Tătarĭ aŭ emigrat în Turcia de unde nu s'aŭ întorsŭ decât un numêr restrins de Turci și Tatarĭ.

Astăḑi populațiunea Dobrogeĭ se urcă în total la 166,812 suflete, împărțită în ḑece differite naționalitățĭ:

	În Judeţul Tulcea	În Judeţul Constanţa
Românĭ	34840	14884
Bulgarĭ	21920	8429
Rușĭ	16336	332
Turcĭ	9300	14947
Tătari	8530	22584
Armenĭ	823	295
Greci	3681	2607
Ebrei	2405	468
Germanĭ	2310	116
Țiganĭ	1030	
Differite Nați.	725	250
	101,900	64,912

Numěrul acestorŭ populaţiunĭ cresce ḑilnicŭ prin contingentul de emigranţĭ care sosescŭ din Bulgaria, Russia, Turcia şi Austria.

Caracterul general al acestorŭ populaţiunĭ este fórte blândŭ, supusŭ legilorŭ, labrios şi economŭ; fie care a păstrat virtuţile şi viciurile predominante al ginteĭ salle, civilisaţiunea pătrunde în moravurile lorŭ cu mare înlesnire.

Locuitori Dobrogeĭ se împartŭ în treĭ principale religiunĭ: Creştină, Mahomedană şi Mosaică; Ceĭ de religiunea Creştină se împartŭ în 17 secte: Ortodocsă, Catolică, Arménă, Evanghelistă, Staro—Pravoslavnică, Nemolécă, Lipovană, Bispovca, Parujanţa, Oblivanţa, Duhobra, Rascota, Staroverţa, Sobotnica, Malacană şi Scopita. Ceĭ de Religiunea Mahomedană se împartŭ în treĭ secte Seită, Sunni şi Chizilbaşa:

Dobrogea possedă şasse Mânăstirĭ de bărbaţi şi două de femeĭ, puţin populate; aceste sunt două la Slava-rusească din care una pentru femeĭ; două la Celic, din care una pentru femeĭ; uua la Tekke, alta la Taiţa, abandonate; una la Savun, iar a şassea la Cocoş locuită esclusiv de Românĭ veniţĭ din Transilvania; locuitori celorlalte mânăstirĭ îngenere sunt Ruşĭ.

Dominaţiunea Romană a lăsat multe urme ne şterse pîn'astădi: Campu Legiunelorŭ III şi VIII de la Igliţa, fosta Trosmis; didul paralel cu cursul vechiuluĭ canal al Dunarei pe lîngă Babadagh, Oraşul Constanţa, presupusa Tomis; Mangalia, vechia Kalatis; Cara-harman, fosta Istria, care pare a fi fost un oraşŭ la îmbucătura primitivă a Dunărei (Istros). Actualul Medjedie (Cara-su), altă dată port frequentat de mulţime de bastimente, bălţile care se vedŭ astădi începând de la Cernavoda (Boghz-keioĭ, satu canaluluĭ), şi mergând pînă la Ala-Capu dovedescŭ că vechiul braţu al Dunărei începea de la actuala Cernavoda şi se prelungea pe la Medjedie spre Ala-Capu, Taşaul şi dedea în Mare pe la Caraharman (Istros) saŭ Canara-kioĭ. Inchiderea acestuĭ canal aŭ format bălţile de care este înconjurat astădi Medjedie; şi închiderea comunicaţieĭ acestorŭ bălţi cu Dunărea de către Compania Căĭ ferată, contra stipulaţiunelorŭ Caetuluĭ lorŭ de însărcinare, a trnsformat Medjidie într'un punct infect şi mortal locuitorilorŭ seĭ prin miasmele nesănătóse produse de mlaşcinele şi bălţile stagnante care numai pot comunica cu Dunăre spre a se curăţi la fie care epocă de crescerea apelorŭ. Dupe opiniunea mea admit mai lesne că vechia Medjidie se fi fost adevărata Tomis, de óre ce ea întruneşce cu maĭ multă esactitate condiţiunele atribuite acestuĭ din urmă, care nu

se putea ḑări de la mare dupe cum Constanţa este aparentă de la o mare distanţă.

Nicoliţelul dupe întinderea ruinelorŭ salle pare a fi fost un orașŭ însemnat în vechime şi se pretinde a fi vechea Trianopolis saŭ Trajanopolis; nu de mult i se acorda o populaţiune de peste 30,000 suflete; astăḑĭ ea este o comună rurală şi se cunóşce sub numele de Făntâna-Nedelea, Satu-Mănăstirea saŭ Nicoliţelu.

Macinul actual se consideră ca vechia Acsiopolis. Cătunul Rakel între Isaccea şi Macin pare a fi fost, dupe ruinele salle un camp militar Roman maĭ mare decăt Igliţa, și ruinele salle n'au fost încă esplorate pe când de la Igliţa o Comissiune archeologică francesă a transportat în francea la 1857—58 pe două bastimente, bine încarcate, mare parte din anticitățile descoperite acolo.

Afară de ruinele ce se vĕdŭ la Mangalia, Beştepe şi Isaccea se maĭ găsescŭ o mulţime de ḑidirĭ antice între Nicoliţel şi Mănăstirea Celicu; în pădurea care desparte aceste două localităţi se găsescŭ multe ceşmele şi aquaduce Romane, vase de pămănt arsŭ ca de 4 metre dimensiune, îngropate şi d'asupra cărora a crescut pădurea; am vêḑut unul din aceste vase desgropat de călugări Mânăstireĭ Celicu, de sub rĕdăcinele unuĭ stejar, de o grosime ca de un metru circonferenţa pe care a desrădăcinat'o; acest vasŭ era la

o adîncime de un stînjin ş'acoperit cu o placă de peatră pe care crescuse copacul; dupe aparenţă aceste vase servea pentru conservarea vinuluĭ saŭ a cerealelerŭ.

Mulţimea monedelorŭ antice Ellene, Romane şi Bysantine precum şi a ruinelorŭ care acoperă maĭ tótă Dobrogea sunt atâte probe că acésta provincie a fost odată cu mult maĭ populată şi maĭ înflorită de cât este astăḑi. Pădurĭ selbatice aŭ acoperit locuinţele şi oraşele populaţiuneĭ căre a dispărut, şi a le căreĭ urme nu se vedŭ decăt prin nişte ḑidirĭ în ruine, aquaduce, cişmele, arborĭ fructifere, ca cireşul, prunul şi nucul, remase ca o amintire printre pădurile cele maĭ nefrequentate.

O mulţime de dămbŭrĭ (Tumulus) se găsescŭ în Dobrogea şi parŭ a face parte din celle aflate în Bassarabia şi care se prelungescŭ pînă dincolo de Rumelia Orientală; unele din ăceste dămburĭ sunt mormănţi heroilorŭ iar altele serveaŭ ca după vĕrfurile lorŭ să comunice semnalele de resbel şi de paḑă.

Dobrogea sud Guvernul Ottoman forma un singur Judeţu sub denumirea de Sandjacul, Livalicul saŭ Mutessariflicul Tulceĭ şi făcea parte din Provincia (Vilayetul) Dunăreĭ care coprindea tótă Bulgaria şi Dobrogea.

Ea era administrată de un Mutessarif cu reşidenţa în oraşul Tulcea ş'avea o întindere în lungime de la Gurele Dunărei pînă la Cernavoda inclusiv şi în lărgime pe malu măriĭ de la Vêlcov pînă dincolo de Constanţa; Ea era împărţită în şapte Cazale saŭ Caimacamlicurĭ (arondismente): Tulcea, Sulina, Kustendje, Macin, Hârsova, Babadagh şi Medjidie; şi în patru Mudirlicurĭ (Poliţii) Chilia, Isăccea, Mahmudie şi Cernavoda.

Orĭ ce aglomeraţie de casse forma o comună care se administra de Ciorbagiĭ (Juraţĭ), aleşĭ de consăteniĭ lorŭ, sub preşidenţia unuĭ Muhtar (Primar) numit de Guvern; Mudiri celorŭ patru târguleţe numite maĭ sus administraŭ comuna împreună cu un consiliu alesŭ de locuitorĭ; iar Justiţia se împărţea de un Naib (Judecător de Pace) numit de Guvern, assistat de un Consiliŭ asemenea ales de locuitorĭ comuneiĭ,

Arondismentele eraŭ cărmuite de un Caimacam, numit de Guvern, cu concursul unuĭ Consiliu ales de delegaţĭ Comunelorŭ sud titlu de Medjilissi-Idareĭ-Căza; iar Justiţia era presidat de un Cadiŭ numit de Guvern având de consilierĭ treĭ notabilĭ aleşĭ tot de aceĭ delegaţĭ sub deuumirea de Medjilissi-Daavi, şi judecaŭ în prima Instanţă.

Un Consiliu Judeţean, Meejlissi-Idareĭ-Liva, alesŭ de delegaţĭ arondismentelorŭ administra Judeţul îm-

preună cu Mutessariful numit de Guvern; şi un Consiliu Judiciar, Temizi-Hukuk, assemenea alesŭ de acei delegaţĭ administra Justiţia, sub Preşidenţia unuĭ Hakim (Judecător) numit de Guvernŭ, atât în materiĭ de Apel (Istinaf) contra Decisiunelorŭ pronunciate de Tribunalele de Arondismente cât şi ca Tribunal de Prima Instanţă al Judeţuluĭ.

Mutessariful, Caimacamul, Mudirul şi Muhtarul precum şi Naibul, Cadiul şi Hakimul eraŭ de drept Preşedinţĭ Consiliilorŭ care se aflaŭ sub ressortul lorŭ. Capiĭ tutorŭ religiunilorŭ eraŭ de dreptŭ membru în tóte consiliile, fie Administrative, fie Judeciare; In materiĭ pur religióse eĭ judecaŭ pe toţĭ credincioşi lorŭ fără amestecul Guvernuluĭ civil, care era numaĭ dator a'ĭ acorda tot concursul cerut fără nicĭ un control din partea luĭ.

Affacerile comerciale eraŭ lăssate sub Juridicţiunea unuĭ Tribunal de comerciŭ cu reşidenţa în Tulcea.

Astădĭ Dobrogea întinsă pe de o parte pînă la ḑidurile fosteĭ cetate Silistra, iar pe de altă parte pînă dincolo de Mangalia, este împăţită în două Judeţe Tulcea şi Constanţa, administrate fie care de câte un Prefect în puterea uneĭ Legĭ Organică special pentru Dobrogea, şi cu concursul unuĭ Consiliu Judeţan alesŭ de delegaţĭ comunelorŭ întreguluĭ Judeţu.

Judeţul Tulcea este împĕrţit în patru arondismen-

te şi două Poliţiĭ; Arondismentul Tulcea cu 41,400 suflete; Macin cu 21,900 suflete, în care se coprinde şi Poliţia Isaccea; Babadagh cu 30,200 suflete şi Sulina cu 8,400 suflete, în care se coprinde şi Poliţia Chilia-Veche.

Judeţul Tulcea are peste tot 7 comune urbane şi 58 rurale cu 61 cătune.

Judeţul Constanţa are 7 comune urbane şĭ 73 rurale cu 103 cătune; el este împărţit în cincĭ arondismente: Constanţa cu o populaţiune de 11,839 suflete; Mangalia 12,433; Hârsova 8,825; Medjedie 11,503 şi Silistra-Nouă 20,312.

Fie care arondisment este sub juridicţiunea unuĭ Administrator şi fie care comună a unuĭ Primar, cu un consiliu comunal.

La reşidenţele de Arondisment sunt stabilite şi câte un Tribunal de Ocol, compus de un Judecător, un Supleant ş'un Substitut de Procuror; Aceste Tribunale facŭ serviciŭ Judecătoriilorŭ de Pace şi a Tribunalelorŭ de prima Instanţă.

Un Tribunal de Apel esistă pentru tóta Dobrogea cu reşidenţa în Tulcea.

Comunele urbane în Judeţul Tulcea sunt:

Tulcea actuală, clădit de vr'o 50—60 anĭ la Sud-

Est de cea veche, este capitala Județuluĭ cu acest nume, reședența autorităților superióre Administrativă și Judiciară al Județuluĭ și Militară al Dobrogeĭ, scaunul eparchieĭ episcopatuluĭ Grec, ș'a Proto-Ereuluĭ Român. Are o populațiune de 25,000 suflete și este situată în amfiteatru pe cóstele dealurilorŭ dupe malulŭ drept al Dunăreĭ care îĭ dă un aspect din celle maĭ furmóse și pitorescă.

Tulcea ca port comercial este puțin important, iar ca port militar ea este admirabil situată și unică pe tóte Dunărea. Portul militar de astăḍĭ prin situațiunea luĭ oferă adĕpostul cel mai sigur pentru ernarea bastimentelorŭ, și dacă el se va lărgi prin unirea luĭ cu lacul Zagran de care este despărțit de un spaciu ca la 200 metre, s'ar putea stabili un basin mare și comod pentru curățirea bastimentelorŭ ș'un arsenal de construcție și reparație navală din celle maĭ importante ș'a cărorŭ lipsă este fórte mult simțită de navigațiunea fluvială.

Cheul de peatră dupe malul Dunăriĭ, Palatul Administretiv, celle trei casarme și două spitale, șapte bisericĭ al diferitelorŭ confesiunĭ, precum și celle două moschee, sunt clădirile principale din Tulcea.

La marginea Est al orașuluĭ se póte menționa promontoriul Hora-Tepessi (Dămbu Horeĭ) unde Majestatea Sa Regele CAROL I a pus fondamentul unuĭ monu-

ment comemoratif pentru a doua încălicarea Românilorŭ în Dobrogea.

Beştepe (cinci dămburĭ) nu departe de Tulcea este aparentă le o distanţă de 120 kilometre despre mare; legenda locală spune că valurile măreĭ-negre scăldaŭ odată poalele acestorĭ dealurĭ.

Oraşul Babădagh, care nu de mult numĕra o populaţiune de maĭ bine de 10,000 suflete şi era centrul unuĭ comerciu fórte important, astădĭ n'are decăt 3,200 suflete. Grădinele acestuĭ oraşŭ sunt din celle maĭ furmóse, clima şi apa eĭ sunt fórte salubre. Posiţiunea eĭ centrală şi strategica î'ĭ promite un viitorŭ frumos.

Macin are o populaţiune de 4,500 suflete; este situată pe malul drept al canaluluĭ Dunăreĭ cu acest nume şi se presupune a fi vechiul Axiopolis.

Sulina oraşŭ reclădit din nouă pe un terren artificial produs din umpluturile bălţĭ cu savura adusă de bastimente, a fost destrus totalmente la 1854 Iulie 18 de Vice-Amiralul Engles Parker în urma assasinări fiuluĭ sĕŭ de către voluntarĭ greciĭ înrolaţĭ în armata Russă.

Acest orăşel precum şi insula Şerpilorŭ aŭ urmat în tot-d'auna sórta Delteĭ Dunăriĭ; Smulsă de la Turcĭ la 1812 odată cu hrăpirea Bassarabieĭ, Ruşĭ a stăpânit'o pînă la 1854, cănd Austriaci a ocupat'o mi-

lităreşte; la încheerea Tratatuluĭ de Pace de la Paris în locŭ de a preda Sulina şi Delta Romanieĭ conform stipulaţiunilorŭ aceluĭ tratat ele aŭ trecut sub dominaţiunea Imperiuluĭ Ottoman în urma unorŭ învoelĭ diplomatice. Assiedată de Ruşĭ timp de optŭ lunĭ şi bombardată treĭ ḑille continuă la Octomvrie 1877 Sulina a fost predată Ruşilorŭ în basa stipulaţiunilorŭ tratatuluĭ de la San-Stefano, şi la 26 Noemvrie acelaşĭ an aŭ remis'o Românilorŭ conform prescripţiuneĭ tratatuluĭ de Berlin.

Acest orăşel datoreasă esistenţa luĭ numaĭ posiţiuneĭ salle domnitóră la gura braţuluĭ navigabil al Dunăriĭ; portul luĭ este singurul în Maré-Négră, dupe Bosfor, adăpost sigur pentru bastimente în orĭ ce timpŭ şi el este frequentat anualmente de maĭ mult de 6,000 bastimente de Mare şi de fluviu.

Populaţiunea stabilă Sulineĭ este de 3,400 suflete iar cu acea flotantă se póte calcula pînă la 6,000. Aci este reşidenţa Autorităţilorŭ administrative şi Judiciare al Arondismentuluĭ cu acest nume, a diferitelorŭ ramure de administraţiune al Comisiuneĭ Europeană a Dunăreĭ; possedă patru bisericĭ, două djamiĭ, un spital, maĭ multe ateliere de fererie şi reparaţia bastimentelorŭ, şi clădirĭ măreţe care ar face onóre unuĭ oraşŭ mare.

Sulina maĭ este şi reşidenţa a şapte Consulĭ pute-

rilorŭ streine şi a Agenţilorŭ comercialĭ al maĭ multorĭ Casse marĭ de Comerciu din Braila şi Galaţĭ.

Oraşul Isaccea (Obluşiţa) altă dată capitala Dobrogeĭ şi astăḑĭ orăşel cu o populaţiune de 2,400 suflete este renumită pentrŭ mierea, ceara, vinurile şi tutunul ce produce vecinătăţile luĭ.

Chilia-Veche cu 1,800 suflete şi Mahmudie cu 1,400 suflete de locuitorĭ sunt două orăşele care n'aŭ altă importanţă şi resurse decăt posiţiunea lorŭ dupe malu Dunăriĭ şi ca centru a vr'o căteva sate.

In Judeţul Tulcea se maĭ póte menţiona şi Comuna rurala St. George aşeḑată pe malul stâng de la gura braţuluĭ Dnnăriĭ cu acest nume, ca fórte importantă prin comerciul seŭ de esport de peşte şi icre, populaţiunea stabilă a acesteĭ comune se urcă la 800 suflete.

Portiţa, canalul prin care lacul Raḑim şi braţul Dunăriĭ Dunaveţu comunică cu Marea, este fórte importantă prin comerciul seŭ de peşte şi icre de chefal precum şi de cereale esportate prin mici bastimente care se introducŭ în Raḑim prin acest canal. În văcinătatea acestuĭ locŭ se produce ş'o mare cantitate de sare de mare. Portiţa ca posesiune Română va avea odată ŭn viitor strelucit de óre ce posedă tóte elementele naturale şi lesniciόse pentru a deveni un port vastŭ şi sigur care ar rivalisa şi întrece pe tóte

celle lalte porturĭ dupe Maré-Négră, şi o staţiune de antreposit al comerciuluĭ nostru de esport; pentru acésta nu este necesar decăt a lărgi canalul prin dragarea pămăntuluĭ de la mal menţinănd intrarea liberă şi adîncă prin două diguri paralele, şi legarea Radimuluĭ prin o reţea de drum de fer cu celle lalte artere din ţérră.

Comunele urbane din Judeţul Constanţa sunt:

Constanţa aşedată pe platoul dupe malul Măriĭ-Négre datoreasă esistenţa eĭ Căĭ-ferate care o leagă cu Dunărea; eşită de sub ruinele eĭ pe la 1852 acest oraşŭ a devenit unul din celle maĭ furmóse din Dòbrogea în puţinĭ timpŭ, dar desvoltarea luĭ a fost împedicatŭ din causa lipseĭ de apă potabilă şi necomoditatea portuluĭ seŭ, espusŭ la venturile Est, Sud-Est şi Sud, care'l facŭ de multe orĭ inabordabil; sursele de la Anadol-koĭ arŭ putea lesne îndestula oraşul cu apă de óre ce esistă deja un aquaduc cu un reservoar stabilit de Guvernul Ottoman şi care a alimentat oraşul în timp de vr'o 4—5 ḑille.

Constanţa este capitala Prefectureĭ cu acest nume ş'are o populaţiune de 5,454 suflete, ea a devenit o staţiune balneară frequentată de mulţĭ visitatorĭ, pentru care s'a şi redicat o clădire măreaţă spre a înmulţĭ confortul lorŭ. Bulevardul eĭ dupe malul Măriĭ este fară contra ḑicere posiţiunea cea maĭ furmósă ş'are

o privileştă din celle maĭ plăcute pe nemărginita Marea.

Medjedie staţiune căĭ ferate între Constanţa şi Cernavoda este fórte importantă pentru Iarmarocul eĭ anual de la 15 Octomvrie care dureasă 15 ḑille şi unde se adună Comersanţĭ din tóte regiunele Orientuluĭ European.

Mangalia port de Mare, Hârsova, Kusgun, Ostrov (Silistra-nouă) şi Cernavoda pe malul Dunăriĭ sunt orăşele fără mare însemnătate, numaĭ cel din urmă are importanţă luĭ ca Cap al Căĭ-ferate de la Dunăre la Mare.

TULCEA 1882 MARTIE.

LEGE

Pentru organisarea Dobrogeĭ

Promulgată la 7 Martie 1880

PUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL No. 57.

CAP. I

Despre teritoriul Dobrogeĭ

Art. 1. Dobrogea, anexată Românieĭ prin tratatul de la Berlin, precum şi Delta Dunăreĭ şi insula Şerpilor, se împarte, de o cam dată, în două judeţe.

Art. 2. Aceste judeţe se sub-împart în ocóle, şi ocólele în comune urbane şi rurale.

CAP. II.

Despre drepturile Dobrogenilor.

Art. 3. Toţĭ locuitoriĭ din Dobrogea carĭ, în ḑiua de 11 Aprilie 1877, eraŭ cetăţenĭ otomanĭ, devin şi sunt cetăţenĭ românĭ.

Art. 4. O lege specială va determina condiţiunile cu carĭ eĭ vor putea esercita drepturile lor politice şi cumpăra imobile rurale în România propriŭ ḑisă. O altă lege va statua despre representaţiunea locuitorilor Dobrogeĭ în Parlamentul român.

Art. 5. Locuitoriĭ din Dobrogea, deveniţĭ cetăţenĭ românĭ, sunt egalĭ înaintea legeĭ, se bucură de tóte drepturile cetăţenescĭ şi pot fi numiţĭ în funcţiunile publice, fără osebire de origină şi de religiune.

Art. 6. Locuitorii din Dobrogea, până la promulgarea legilor prevěḑute la art. 4 de mai sus, se bucură de pe acum de drepturile cetăţenescĭ coprinse în art. 5, 23, 25, 28 din Constituţiunea Românieĭ[1]) Guvernul însă, prin decret domnesc, dat în urma încheiereĭ consiliuluĭ de miniştri, póte opri întrunirile periculóse ordineĭ publice.

Art. 7. Instituţiunile representative, judeţene şi comunale, se introduc în Dobrogea, după esemplul celor din Romania, cu singurile deosebirĭ prevěḑute prin acéstă lege

Art. 8. Locuitorii din Dobrogea nu pot fi urmăriţĭ saŭ arestaţĭ de cât în casurile prevèḑute de lege.

Eĭ nu pot fi sustraşĭ de la judecătorii ce le dă legea.

Art. 9. Toţĭ străinii aflatorĭ pe teritoriul Dobrogeĭ se bucură de protecţiunea dată de lege persónelor şi avereĭ

---

1). Art. 5. Românii se bucură de libertatea consciinţei, de libertatea învěţămêntuluĭ, de libertatea preseĭ şi de libertatea întrunirilor.

Art. 23. Invěţămêntul este liber.

Libertatea învěţămêntuluĭ este garantată, întru cât esercițiul eĭ nu ar atinge bunele moravurĭ saŭ ordinea publică.

Represiunea delictelor este regulată numaĭ prin lege.

Se vor înfiinţa treptat scóle primare în tóte comunele Românieĭ.

Invěţătura în scólele Statuluĭ se dă fără plată.

Invěţătura primară va fi obligătóre pentru tinerii români, pretutindinea unde se va afla instituite scóle primare.

O lege specială va regula tot ce privesce învěţământul public.

Art. 25. Secretul scrisorilor şi al depeşelor telegrafice este neviolabil.

O lege va determina responsabilitatea agenţilor guvernuluĭ pentru violarea secretuluĭ scrisorilor şi depeşelor încredinţate posteĭ şi telegrafuluĭ.

Art. 28 Fie-care are dreptul de a se adresa la autorităţile publice prin petiţiuni sub-scrise de către una saŭ mai multe persóne, neputênd însă petiţiona de cât în numele sub-scrişilor.

Numai autorităţile constituite aŭ drept de a adresa petiţiuni în numele colectiv.

lor. Guvernul însă póte lua în contra străinilor tulburătorî mèsurile cerute în interesul ordineĭ publice.

Străinii nu vor putea să 'şĭ aşeḑe domiciliul în Dobrogea fără autorisarea administraţiuneĭ,

Art. 10. In Dobrogea nu se pot aplica alte pedepse de căt acele prevĕḑute de legile Românieĭ.

Art. 11. Până la regularea definitivă a proprietăţeĭ şi possesiuneĭ imobiliare în Dobrogea, acéstă proprietate şi posesiune se dobêndesce, să conservă, se transmite şi se perde conform legilor Otomane în vigóre până la 11 Aprilie 1877.

Guvernul Român are tòte drepturile şi atribuţiunile pe carĭ le avea guvernul otoman în acéstă materie. Un regulament de administraţiune publică va determina aceste atribuţiunĭ şi drepturi.

Art. 12. In Dobrogea, dijma în natură rĕmâne desfiinţată şi înlocuită printr'o dare bănéscă, care se va hotărî printr'o lege specială,

Art. 13. Numaĭ locuitoriĭ aflaţĭ în Dobrogea în ḑiua de 11 Aprilie 1877 şi îndrituiţĭ de legile otomane, Româniĭ şi aceĭ îndrituiţĭ prin art. 7 din Constituţiunea Românieĭ, [1]) pot cumpĕra imobile rurale în Dobrogea.

Acéstă stipulaţiune nu împedică legea ce se va face în

---

1). Art. 7.*) Diferinţa de credinţe religióse şi confesiuni nu constitue în România o pedică spre a dobêndi drepturile civile şi politice şi a le esercita.

§ I. Străinul, fără osebire de religiune, supus saŭ ne supus unei protecţiunĭ străine, póte dobêndi împĕmântenirea cu condiţiunile următóre:

a). Va adresa guvernuluĭ cererea de naturalisare, în care va arĕta capitalul ce posedă, profesiunea saŭ meseria ce esercită şi voinţa de a'şi stabili domiciliul în România.

b). Va locui în urma acestei cereri, ḑece ani în ţară şi va dovedi prin faptele sale, că este folositor eĭ.

privinţa stabilireĭ de colonii agricol pe domeniele Statuluĭ din Dobrogea.

Art. 14. Legile de espropriere, pentru causă de utilitate publică, sunt aplicabile şi în Dobrogea.

Art. 15. Libertatea conşciinţeĭ este absolută. Libertatea tutulor cultelor este garantată, întru căt însă celebrarea lor nu aduce o atingere ordineĭ publice saŭ bunelor moravurĭ.

Art. 16. Religiunea ortodoxă a Rĕsărituluĭ este religiunea domnitóre şi în Dobrogea. Aceste judeţe fac parte din eparchia Dunăreĭ-de-Jos.

Protoiereiĭ judeţelor şi clerul ortodox al catedralelor din Tulcea şi Constanţa sunt salariaţi de către Stat.

Clerul de la cele-alte bisericĭ ortodoxe este plătit de către comune şi comunităţĭ după un regulament de administraţiune publică, ce se va promulga prin decret domnesc.

Art. 17. Personalul şi întreţinerea principălelor moschee

---

§ II. Pot fi scutiţi de stagiŭ:

a). Acei care vor fi adus în ţéră industrii, învenţiuni utile saŭ talente distinse saŭ cari vor fi fundat aci stabilimente mari de comerciŭ saŭ de industrie.

b). Acei cari, fiind născuţì şi crescuţi în Romania, din părinţi stabiliţi în ţéră, nu s'aŭ bucurat nici unii nici alţii vre-o-dată de vre-o-protecţiune străină;

c). Acei cari au servit sub drapel în timpul resbeluluì pentru indepidenţă şi cari vor putea fi naturalisaţi în mod colectiv, după propunerea guvernului, printr'o singură lege şi fără alte formalităţi.

§ III. Naturalisarea nu se póte acorda de cât prin lege şi în mod individual.

§ IV. O lege specială va determina modul prin care străiniĭ vor putea stabili domiciliul lor pe teritoriul Românieĭ.

§ V. Numaĭ Româniĭ saŭ naturalisaţi român pot dobândi imobile rurale în România.

Drepturile până acum căştigate sunt respectate.

Convenţiunile internaţionale astă-ḑi esistente rămân în vigóre cu tóte clausele şi termenul coprinse într'ênsele.

musulmane din Tulcea, Constanţa, Babadag, Măcin, Medjidie, Hèrşova, Isaccea, Sulina şi Mangalia vor fi plătite de către Stat, după un regulament de administraţiune publică, promulgat prin decret domnesc.

Art. 18. Clerul celor-alte confesiunī şi bisericile şi templele lor se vor întreţine de comunitāţile coreligionare.

Nimenea nu va fi îndatorat a contribui la întreţinerea unuī cult la care nu aparţine.

Art. 19, Instrucţiunea în şcólele plătite de Stat saū de comune este gratuită.

Art. 20. Invĕţământul este liber, întru cāt însă exerciţiul sĕū nu ar atinge bunele moravurī, ordinea publică şi sănătatea copiilor.

Se vor înfiinţa treptat şcóle primare în tòte comunele Dobrogeī.

Este liber deosebitelor comunităţī şi particularilor de a deschide şcolī, sub controlul ministeruluī instrucţiuneī publice, cu condiţiunea ca în fie-care din acestea, pe lângă limba alésă de fondatorī saū directorī, învèţămăntul limbeī române se fie obligatoriŭ.

Un regulament de administraţiune publică va regula tot ce privesce învĕţămĕntul public şi privat în Dobrogea.

Art. 21. Se va înfiinţa în oraşul Babadag un seminar musulman, cu menire de a forma capiī moscheelor şi de a preda principiile legislaţiuneī religióse musulmane. Acéstă şcólă se va întreţine de Stat.

Art. 22. Actele Statuluī civil sunt de atribuţiunea autorităţilor civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să precédă în tot-d'a-una benedicţiunea religiósă, care pentru căsătoriī va fi obligatorie.

Un regulament de administrațiune publică va regula însă escepțiunele și modificațiunele ce se pot întroduce la acest principiŭ în privința musulmanilor și a lipovenilor.

Art. 23. Fie-care locuitor din Dobrogea are dreptul de a se adresa la autoritățile publice prin petițiunĭ sub-scrise de către una saŭ maĭ multe persóne, neputând însă petiționa de cât în numele lor propriu.

Sub-scriitoriĭ însă de petițiunĭ coprinḑênd injuriĭ în contra Statului român saŭ a autorităților publice sunt pasibil pentru acésta de penalitățile prevĕḑute de legĭ.

Art. 24. Nicĭ un locuitor din Dobrogea, devenit cetățén român, nu póte, fără autorisarea guvernuluĭ, intra în serviciul unuĭ Stat străin, fără ca însușĭ prin acésta să'șĭ pérdă drepturile cetățenescĭ.

Acelor locuitorĭ din Dobrogea carĭ, la promulgarea legeĭ de facia, ar fi ocupănd funcțiunĭ publice într'un Stat străin, li se acordă un termen de un an, spre a cere de la guvernul român autorisarea de a funcționa; la cas de a nu dobândi autorisarea se vor considera ca străin, și fără prejudiciul pedepselor prevèḑute în condica penală în contra cetățenilor Românĭ din Dobrogea carĭ ar purta armele în contra Românieĭ.

CAP. III.

Despre administrațiunea Dobrogeĭ

Art. 25. Dobrogea este impărțită în douĕ județe: Tulcea și Constanța.

Județul Tulcea se compune din patru ocóle și anume: Tulcea, Măcin, Babadag și Sulina cu insula Șerpilor.

Judeţul Constanţa are cincĭ ocóle şi anume; Constanţa, Mangalia, Hârşova, Medjidie Silistra-Nouă.

Art. 26. Fie care judeţ se administréză de un Prefect, care are aceleaşĭ atribuţiunĭ ca ceĭ din România, propriŭ ḑisă.

Fie-care ocol are în capul sĕŭ un administrator.

Fie-care comună urbană saŭ rurală are în capul eĭ câte un primar asistat de un consiliŭ comunal.

Art. 27. Prefectul şi administratoriĭ se numesc de Domn, după propunerea ministruluĭ de interne.

Prefectul se află sub ordinile nemijlocite ale ministruluĭ de interne; el este şi representantul celor-alţĭ miniştri şi esecută ordinele lor.

Art. 28. Prefectul supraveghiază mersul tutulor serviciełor publice din judeţul sĕŭ, afară de tribualele judecătorescĭ şi de armata. El îngrijesce de drepturile, datoriile si interesele tutulor locuitorilor din judeţ, urmăresce şi face a se urmări abusurile şi călcările de legĭ, şi ia tóte mĕsurile pentru menţinerea ordineĭ publice.

Art. 29. El are puterea de a face regulamente esplicative, cărora toţĭ agenţiĭ administrativĭ, judeţenĭ şi comunalĭ datoresc supunere.

El dă ordonanţe în materie de ordine publcă.

Art. 30. Prefectul, în marginea legilor, are la disposiţiunea sa puterea publică.

Cererea ce el face pentru menţinerea ordineĭ publice va fi imediat satisfăcută de comandantul trupelor aflate în judeţul sĕŭ.

Art. 31. Prefectul este representantul guvernuluĭ pe lângă cousiliul judeţian; şi, în privinţa acestuia şi a consi-

liilor comunale, are acelea-şĭ drepturĭ carĭ legea le dă prefecţilor din România propriŭ ḑisă.

Art. 32. Administratorii aŭ, în ocólele lor, aceiaşĭ competinţă, acelaşĭ atribuţiunĭ şi acelaşĭ îndatorirĭ pe carĭ le aŭ sub-prefecţĭ din restul ţéreĭ.

Eĭ se află sub ordinele directe ale prefectuluĭ, şi aŭ, în ocólele lor, delegaţiunea puterilor acestuia şi în limitele legeĭ.

Art. 33. Primariĭ comunelor urbane şi rurale, aflate în circumsripţiunea lor, afară de primariĭ oraşelor de reşedinţă a prefecturelor, se află sub ordinele administratorilor.

Acestia pot suspenda pe primarĭ, însă acéstă mĕsură trebue confirmată de prefect.

Art. 34. Atribuţiunile şi îndatoririle funcţionarilor poliţieĭ sunt acelea-şi ca în România.

Art. 35. Urmărirea prefectuluĭ înaintea justiţieĭ pentru infracţiunĭ comise în eserciţi‿ıl funcţiuneĭ nu se póte face de căt cu încuviinţarea prealabilă a consiliuluĭ de miniştri.

Administratoriĭ, poliţaiĭ şi primariĭ comunelor urbane pentru asemenea infracţiunĭ nu pot fi urmăriţĭ de căt după prealabila autorisaţiune a ministruluĭ de interne.

Pentru infracţiunele comise afară din eserciţiul funcţiuneĭ, funcţionariĭ de ori-ce rang se vor urmări după dreptul comun.

CAP. IV.

Despre instituţiunile judeţene şi comunale.

Art. 36. Infie-care judeţ se infiinţéză câte un consiliŭ judeţian, înḑestrat cu acelea-şĭ atribnţiunĭ ca în România.

Când nu se hotăresce alt-fel prin legea de faciă, legile generale ale ţěreĭ sunt aplicabile şi în acéstă privinţă în Dobrogea.

Art 37 Consiliul general se compune din 12 membri, dintre carĭ guvernul are dreptul a numi pe preşedinte, pentru fie-care sesiune anuală.

Art. 38. Membriĭ consiliuluĭ judeţian se aleg de către delegaţiĭ consilielor comunale din judeţ, douĭ din partea fie-căre comune rurale, şi treĭ din partea fie-căreĭ comune urbane.

Pe lăngă aceştĭ delegaţĭ, sunt de drept alegĕtorĭ aĭ consiliuluĭ judeţian ceĭ maĭ marĭ contribuabilĭ din comune şi anume: câtă unul din partea fie-căreĭ comune rurale, şi douĭ din partea fie-căreĭ comune urbane.

Art. 39. Aceştĭ delegaţĭ din fie-care ocol se întrunesc la reşedinţa de ocol la ḑioa fixată de guvern, şi aleg căte douĭ membri aĭ consliuluĭ judeţian.

Art. 40. Pentru judeţul Tulcea, prefectul, pe o listă de 12 persóne, cetăţenĭ român, recomandaţĭ de către consiliul comunal, numesce patru membri în consiliul judeţian.

Aceştĭ patru, cu ceĭ opt membri aleşĭ de delegaţiĭ comunelor' compun complectul consiliuluĭ judeţian.

Pentru judeţul Constanţa, prefectul alege, din lista de 12 persóne recomandate de consiliul comuneĭ de Constanţa, douĭ membri carĭ, cu ceĭ-alţĭ ḑece aleşĭ de delegaţiĭ comunelor, compun complectul consiliuluĭ judeţian de Constanţa.

Art. 41. Veniturile consilielor judeţiene sunt acelaşĭ carĭ le aŭ şi consiliele judeţiene din Rómânia.

Dacă acestea nu sunt îndestulătóre pentru acoperirea cheltuelilor, consiliul judeţian póte creea şi alte veniturĭ, carĭ, spre a fi adunate, aŭ a fi aprobate de guvern în ceĭ

ântĕiŭ treĭ anĭ după înființarea consilielor județiene în Dobrogea, iar după împlinirea acestora, acestea vor trebui a fi aprobate de puterea legislativă.

Art. 42. Consiliele județiene nu sunt competinte a se ocupa de căt de cestiunile privitóre la județul lor respectiv. La finele fie-căreĭ sesiunĭ ordinare, consiliele județiane aŭ însă dreptul a adresa Domnuluĭ, prin o deputațiune, espunerea tutulor trebuințelor, îmbunătățirilor şi plângerilor județuluĭ lor.

Acéstă facultate se dâ consilielor județiene din Dobrogea până la regularea representațiuneĭ eĭ în sînul Parlamentuluĭ Român.

Art. 43. Nici o încheere a consiliuluĭ județian nu se póte pune în lucrare până la aprobarea ce 'ĭ se va da de cătră prefect.

Art. 44. Atribuțiunele şi funcțiunile comitetuluĭ permanent se vor îndeplini de prefectul județuluĭ.

Art. 45. Legile şi regulamentele comunale ale Românieĭ sunt aplicabile şi pentru Dobrogea, afară de modificările coprinse în legea organica actuală.

Art. 46. Sunt comune urbane:

TULCEA,
CONSTANȚA,
BABADAG,
SULINA,
MACIN,
HÊRSOVA,
MEDGIDIE,
CERNAVODA,
MANGALIA,

KILIA—VECHE,
OSTROV (Silistra-Nouă),
MAHMUDIE,
KUSGUN şi ISACCEA.

Art. 47. Fie-care comună, fie urbană, fie rurală, se administréză de un consiliŭ comunal, din sînul căruia, la comunele urbane ministrul de interne, iar la comunele rurale prefectul, numesce un primar revocabil.

Art. 48. Numĕrul consilierilor comunalĭ în comunele Tulcea şi Constanţa este de nouĕ, din care trei se numesc de prefect dintre notabilĭ, iar în cele-alte comune urbane şi rurale de şépte, din care douĭ se numesc de prefect.

Art. 49. O aglomeraţiune de locuitorĭ nu póte constitui o comuna, până nu va avea cel puţin 100 familiĭ.

Satele cu maĭ pucine familiĭ se vor alipi altora, spre a forma un numĕr de cel pucin 100 familiĭ şi ast-fel a constitui o comună.

Cănd locuitoriĭ unuĭ sat maĭ mic de 100 familiĭ vor declara că pot susţine sarcinele comunale, acest sat se póte declara de comună.

Art. 50. Sunt alegĕtorĭ şi eligibil în comunele urbane toţĭ locuitoriĭ, cetăţenĭ aĭ ţĕreĭ, carĭ platesc anual o dare directă către Stat, fie fonciară, fie ca patentă. fie pentru podurĭ şi şosele, de cel pucin 30 leĭ.

Art. 51. Sunt alegĕtorĭ şi eligibilĭ în comunele rurale, locuitoriĭ din comune, cetăţenĭ aĭ ţĕreĭ, carĭ plătesc către Stat o dare anuală de 18 leĭ nouĭ.

Art. 52. In comunele urbane, alegerea consiliuluĭ este presidată de cătră un delegat al prefectuluĭ, asistat de

alte patru persóne desemnate de alegĕtorii dintre dênşiĭ, presenţĭ la 10 ore diminéţă.

In oraşele Constanţa şi Tulcea, colegiul electoral se va presida de preşedintele tribunalului saŭ de un membru, în cas de împedicare.

In comunele rurale, alegerea este presidată de cel maĭ bĕtrân dintre alegĕtorĭ, asistat de duoĭ membri, aleşĭ de alegĕtorii presenţĭ.

Alegĕtoriĭ votéză prin buletin secret.

Notarul constată resultatul alegereĭ printr'un procesverbal investit cu subscrierea saŭ sigiliul biuroului şi alegĕtorilor presenţĭ.

Art. 53. Prefectul, dacă găsesce conform intereselor locale, póte, în comunele cu populaţiunea mixtă, a fixa numĕrul consilierilor ce fie-căre confesiune saŭ aglomeraţiune de origină deosebită, are a alege.

Art. 54. Veniturile comunelor sunt aceleaşĭ ce sunt stabilite prin legile Românieĭ.

In comunele mahomedane, unde, din causa lipsei stabilimentelor de spirtuóse, nu se pot percepe taxe îndestulătóre, consiliul comunal, cu aprobarea consiliuluĭ judeţian şi cu sancţiunea domnéscă, póte creea alte veniturĭ analóge.

Trei anĭ după instituirea consilielor judeţiene, sporirie peste dările atuncĭ în fiinţă, vor trebui să fie aprobate de Puterea Legiuitóre.

Art. 55. Budgetele comunelor urbane şi rurale sunt supuse aprobăreĭ prefectuluĭ.

Art. 56. Budgetele comunelor urbane nu pot fi esecutorii, fără aprobarea ministruluĭ de interne.

CAP. V.

Despre puterea judecătoréscă.

Art. 57. Tribunalele judecătoresci şi legile civile şi criminale din România se introduc în Dobrogea, cu singurile modificări prevĕdute prin legea de faciă şi prin decretele domnesci date în puterea acestei legi în vederea împrejurărilor locale şi numaĭ în cea ce privesce aplicarea art. 61 de maĭ jos.

Art. 58. Se înfiinţéză cătă o judecătorie de ocol în fiecare din circumscripţiile administrative ale Dobrogeĭ.

Art. 59. In oraşele Tulcea şi Constanţa, se înfiinţéză căte un Tribunal de prima instanţă.

Art. 60. In oraşul Constanţa, se înfiinţèză o curte de apel. O lege specială va determina organisarea şi atribuţiunele acesteĭ curţi; până atuncĭ se va menţine starea lucrurilor de astă-dĭ.

Art. 61. Se institue tribunale speciale musulmane pentru procesele mahomedanilor în materie de căsătoriă şi de succesiune, carĭ, în acéstă materie, vor judeca conform legilor şi usurilor mahomedane.

Art. 62. Instituirea juriuluĭ este de o cam-dată suspendată în Dobrgea. Procesele criminale şi pentru delictele politice şi de presă se vor judeca de tribunalele ordinare.

Art. 63. Comisiunĭ şi tribunale exstraordinare, afară de cele prevĕdute în acéstă lege, nu se pot introduce în Dobrogea de căt în casul declarărei stăreĭ de asediŭ.

CAP. VI.

Despre finance.

Art. 64. Impositele şi legile financiare din România se introduc şi în Dobrogea.

Art. 65. Aplicarea treptată a legilor de imposite se va face prin decrete domnescĭ de către guvern, căruia se lasă facultatea de a aprecia momentul oportun întru acésta.

Art. 66. Art. 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116 şi 117 din Constituţiunea Românieĭ[1]) aŭ putere şi în Dobrogea.

CAP. VII.

Despre puterea armată

Art. 67. In timp de ḑece anĭ de la promulgarea acesteĭ legĭ, în Dobrogea nu se va face recrutaţiune pentru armata de linie. Acéstă disposiţiune nu împedică înrolările voluntare.

---

1). Art. 109. Nici un imposit al Statului nu se póte stabili şi percepe de cât numai în puterea unei legi.

Art. 110. Nici o sarcină, nici un imposit judeţian, nu se póte aşeḑa de cât cu învoirea consiliului judeţian.

Nici o sarcină, nici un imposit comunal nu se póte pune de cât cu consimţimêntul consiliului comunal.

Impositele votate de consiliele judeţene şi comunale trebue să priméscă confirmaţiunea puterei legiuitóre şi întărirea Domnului.

Art. 111. Nu se pot statornici privilegiuri în materie de imposit.

Nici o escepţiune saŭ micşorare de imposit nu se póte statornici de cât printr'o lege.

Art. 112 Nicĭ un fond pentru pensiuni saŭ gratificaţiuni în sarcina tesaurului public nu se pot acorda de cât în virtutea unei legi.

Art. 113. In fie-care an Adunarea deputaţilor încheiă socotelile şi votéză budgetul.

Tóte veniturile saŭ cheltuelile Statului trebuesc trecute în budget şi în socoteli.

Budgetul se va presinta, tot-d'a-una cu un an înainte de punerea lui în aplicare, Adunărei deputaţilor, şi nu va fi definitiv de cât după ce se va vota de dênsa şi sancţiona de Domn.

Dacă budgetul nu se votéză în timp util, puterea escutivă va îndestula serviciele publice după budgetul anului precedent, fără a putea merge cu acel budget mai mult de un an peste anul care a fost votat.

Art. 114. Regularea definitivă a socotelilor trebue să fie presintată Adunărei cel mai târḑiŭ în termen de doui ani de la încheiarea fie-cărui esercițiŭ.

Art. 115. Legile de finance se publică în Monitorul oficial, ca şi celealte legi şi regulamente de administraţiune publică.

Art 116. Pentru tótă Romania este o singură curte de compturi.

Art, 117. Diferitele fonduri provenite până acum din case speciale şi de cari guvernul dispune sub diferite titluri, trebue sě fie coprinse în budgetul general al serviciului Statului.

In acest period de ḑece anĭ, locuitoriĭ din Dobrogea vor forma numaĭ un corp de oştire teritorială (călăraşĭ şi dorobanţĭ), destinată pentru serviciul din lăuntru al acesteĭ părţĭ a Românieĭ.

In timpurile normale, locuitoriĭ ce vor face parte din aceste trupe, nu vor putea fi întrebuinţaţĭ în serviciŭ de căt o sĕptămână pe lună, şi în care timp eĭ vor fi plătiţĭ şi hrăniţĭ după legea privitóre la armata teritorială.

Acéstă oştire nu va putea fi întrebuinţată afară din Dobrogea de căt în timp de resbel.

Art. 68. Locuitoriĭ din Dobrogea de religiune musulmană vor forma campaniĭ şi escadróne separate. In uniformarea lor, care se va plăti de Stat, se va păstra fesul şi turbanul.

Locuitoriĭ ţĕrmuraşĭ aĭ Dunăreĭ şi Máreĭ-Negre vor fi chemaţĭ de preferinţă la serviciul flotileĭ destinat a înlesni comunicaţiunea trebuinţelor administrative şi militare din Dobrogea.

Principiul serviciuluĭ separat al locuitorilor musulmanĭ va fi manţinut şi la flotilă.

CAP. VIII.

Dispoziţiunĭ gennerale

Art. 69. Colorile Dobrogeĭ sunt colorile Românieĭ.

Art. 70. Marca Dobrogeĭ în general şi a judeţuluĭ Tulcea în deosebit este un scut purtând doĭ delfinĭ cu trupul rădicat.

Marca judeţuluĭ Constanţa este scutul purtând o galeră romană.

Art. 71. Nicĭ un jurămĕnt nu se póte impune cuĭ-va de cât conform religiuneĭ sale.

Art. 72. Nicĭ o lege, nicĭ un regulament de administra-

ţiune generală, judeţiană saŭ comunală nu póte fi îndatorătóre de cât după ce se publică în chipul hotărât de lege.

CAP. IX.

Disposiţiunĭ transitoriĭ.

Art. 73. Un termen de treĭ anĭ din ḍiua de 23 Octombre 1878, se acordă locuitorilor ruralĭ carĭ, în timpul resbeluluĭ, aŭ emigrat din Dobrogea, spre a reveni la căminele lor. Aceĭ ce nu se vor folosi de acest termen perd orĭ-ce drept asupra posesiuneĭ pămênturilor rurale ce aŭ avut înaintea resbeluluĭ.

Art. 74. Instrăinările făcute în contra disposiţiunilor art. 11 şi 73 din presenta lege sunt şi rĕmân nule şi fără efect.

Art. 75. O lege specială va organisa serviciul scriitorilor (notarilor) de prin comunele rurale, până ce aceste comune rurale vor avea îndestule mijlóce materiale şi intelectuale spre a putea însuşĭ ele organisa şi retribui acest serviciŭ în mod îndestulător.

Art. 76. O lege va orgnisa serviciu moscheelor şi învăţămêntul religios al populaţiuneĭ musulmane.

Art. 77. Oştirea teritorială nu se va institui în Dobrogea de cât după promulgarea legeĭ pentru regularea proprietăţeĭ rurale.

Art. 78. Legea pentru introducerea impozituluĭ fonciar şi a dăreĭ pentru podurĭ şi şosele se va aplica de la 1 Ianuarie 1881. Pentru anul 1880, în locul acestor imposite, se va percepe darea pe vite, după un regulament ce se va decreta de ministerul de finance.

Art. 79. In cel maĭ scurt timp, se va face o lege privitóre la desecarea mlastinelor şi la plantaţiunĭ de pădurĭ.

Art. 80. Din ḍiua punereĭ în vigóre a legeĭ de faciă, sunt abrogate tóte decretele, regulamentele saŭ alte acte contrariĭ cu cele aşeḍate de ea.

LEGE
Pentru Regularea proprietăţeĭ imobilare în DOBROGEA.

Promulgată la 31 Martie 1882.

PUBLICATA ÎN MONITORUL OFICIAL No. 3.

SECŢIUNEA I.

Disposiţiunĭ generale.

Art: 1. De la promulgarea legeĭ de faciă proprietatea din Dobrogea de verĭ ce natură sé dobêndesce, se conservă, se transmite şi se perde conform legilor în vigóre în România de dincóce de Dunăre şi a disposiţiunilor speciale prevêdute în legea de faciă.

Art: 2. Numaĭ Românii pot dobêndi, proprietatea imobiliară rurală. Românii de origină carĭ, conform art. 9 din Constituţiune, pot dobêndi re cunóşcerea fară, stagiu şi prin un simplu vot al Adunărilor aŭ acelaşĭ drept.

Cultivatoriĭ stabilitĭ în Dobrogea la promulgarea legeĭ de faciă, sunt consideraţi ca Românĭ şi se bucură de acelaşĭ drept.

Art: 3. Drepturile de proprietate absolută (mulk), şi acele de posesiune imobiliară rurală (mirie), dobêndite conform legilor esistente în Dobrogea, până la promulgarea legeĭ de faciă sunt şi rĕmăn respectate.

Art: 4. Tóte titlurile, fie constituite prin acte emanate de la autoritățile Otomane înainte de anexarea Dobrogeĭ, fie prin acte de posesiune care se vor găsi până la promulgarea acesteĭ legĭ, verificate și admise de Comisiunea întocmită prin regulamentul decretat și publicat în 2 Iunie 1880, asigură celor carĭ le-aŭ dreptul de posesiune.

In schimbul actelor vechĭ se vor libera titlurĭ nouĭ fără nicĭ o taxă de timbru și înregistrare.

Art: 5. Posesiunea nu se póte întinde de cât asupra cantitățeĭ de pămènt coprinsă în tapu saŭ actul de posesiune verificat și admis în condițiunile legeĭ de faciă.

Art: 6. Aceĭ carĭ pretindĕnd un drept de posesiune, dobĕndit înaintea anexăreĭ Dobrogeĭ, și a le căror titlurĭ aŭ fost respinse de comisiunea de verificare, pot ataca decisiunea comisiuneĭ înaintea tribunaluluĭ de apel în termen de o lună de la notificarea decisiuneĭ de respingere. Notificarea se va face prin administrația locală în comuna în care posesorul, al căruĭ titlu a fost respins, pretinde că are dreptul de posesiune.

Tribunalul de apel nu va putea considera ca acte de posesiune decât titlurile originale, emanate de la autoritățile Otomane în drept până la 11 Aprilie 1877. In lipsă de asemenea acte se va putea admite cercetările facute cu martorĭ, întru cât sinceritatea lor nu va fi bănuită.

Art: 7. Aceĭ carĭ avênd un drept de posesiune anterior anexăreĭ Dobrogeĭ, nu s'a presentat înaintea co-

misiuneĭ centrale de verificare, pot în curgere de şése lunĭ de la aplicarea legeĭ de faciă să céră a'şĭ constitui un titlu de posesiune înaintea acesteĭ comisiunĭ.

Acéstă comisiune va face verificarea dupe regulele prevĕḑute la Art. 6.

Incheiarea comisiuneĭ luată cu majoritate de voturĭ, va fi supusă apeluluĭ tribunaluluĭ de apel în termen de o lună de la pronunciare.

Procedura va fi cu totul gratuită, şi dispensată de orĭ ce taxă de timbru saŭ alta.

Art: 8. Sunt nule de drept şi fără valóre tóte înstrăinările de pămĕnturi rurale făcute de la 11 Aprilie 1877 până la promulgarea legeĭ de faciă; orĭ-ce vînḑare anterióră trebue să fie constatată prin acte în regulă cu data certă. Cumpĕratoriĭ sunt în drept să céră de la vânḑĕtorĭ numaĭ restituirea preciuluĭ numĕrat, fără a putea reclama în justiţie vre-un drept asupra pămĕntuluĭ.

Art: 9. Emigraţiĭ carĭ aŭ părăsit locurile lor pot reclama pămĕntul lor şi drepturile lor, fiind verificate şi admise, administraţia domeniilor 'ĭ va pune în posesiune pe calea administrativĕ întru cât ei aŭ reclamat şi s'a restabilit cu familiile la căminele lorŭ, în termen de un an de la promulgarea acesteĭ legĭ.

Nu aŭ acest drept coloniştiĭ carĭ aŭ avut concesiunĭ de pămênt în Dobrogea în virtutea legiĭ Otomane din 1 Rédjep 1272.

Emigraţiĭ reîntorşĭ nu pot vinde pământurile récăpătata decât în limitele art. 30 al legiĭ de faciă.

Art; 10. Pămênturile rurale ale emigraţilor carĭ nu s'aŭ restabilit şi n'aŭ reclamat în termenul prevĕdut la art. precedent, acelea ale căror titlurĭ s'aŭ respins, precum şi ale acelora care nu aŭ reclamat în termenul prevedut la art. 7, sunt şi remân ale Statuluĭ.

Administraţiunea domeniilor va lua aceste pămĕnturĭ în posesiune pe calea administrativă şi le va administra conform legiĭ domeniilor.

SECŢIUNEA II.

Despre rescumpĕrarea dijmeĭ şi despre modul de a deveni proprietar absolut.

Art: 11. Dijma pămèntuluĭ se desfiinţédă prin rescumpĕrare, şi cu modul acesta posesorii capătă deplina proprietate pe pămènturile posedate.

Art: 12, Preciul rescumpĕrăreĭ se fixéză la treĭ leĭ hectarul pe an pentru ceĭ d'ântêiu 5 anĭ; iar la 4 leĭ pe an hectarul pentru ceĭ-l'-alţĭ 10 anĭ.

Plăţĭ anticipate se primesc fără nicĭ o scadere de dobăndĭ.

Art: 13, Plata va începe din anul promulgăriĭ legiĭ de faciă şi se va face în un singur termen, la 1 Octombre. Implinirea eĭ se va face conform legiĭ de urmărire.

Art: 14. Aceĭ carĭ nu vor plăti dreptul de rescumpĕrare în timp de treĭ anĭ, perd în folosul Statuluĭ dreptul la pămĕnt, fără a putea reclama întórcerea plăţilor anterióre.

Art- 15. Taxa asupra vitelor pe pămĕnturile a căror dijmă se rescumpără, este desființată.

Pămĕnturile supuse rescumpărăriĭ nu vor fi atinse de impositul fonciar în timp de 5 anĭ.

Cu tóte acestea județul și comuna pot impune zecimĭ asupra sumelor ce s'ar cuveni Statuluĭ pe fie care an pe pămênturile rescumpĕrate în marginile legilor în vigóre.

SECȚIUNEA III.

Despre proprietatea Statuluĭ și vêndarea eĭ.

Art: 16. Sunt și rêmăn proprietate absolută a Statuluĭ:

a) Tóte locurile și clădirile cărĭ aŭ aparținut guvernuluĭ Otoman înainte de 11 Aprilie 1877.

b) Tóte pădurile, afară de porțiunile determinate a se da comunelor (conform legeĭ de faciă) și acelea posedate de particularĭ cu titlu de proprietarĭ verificat și admis conform legeĭ de faciă.

c) Tóte minele.

d) Tóte locurile, bălțile, canalurile și pescăriile de orĭ-ce natură.

e) Tóte pămênturile prevĕḑute la Art. 10.

Art: 17. Administrația domeniilor prin inginerĭ anume însărcinațĭ va mĕsura și delimita prin semne hotarnice, pămĕnturile cuvenite locuitorilor de acelea ale Statuluĭ.

Căte o copie după planurile rădicate se va lăsa la comună și prefectura respectivă; originalele se vor conserva la administrația domeniilor.

Art: 18. Locurile risipite în maĭ multe părţĭ, se vor întruni pe căt va fi cu putinţă ţinĕndu-se compt de diferitele categorii de pămênturĭ.

In schimbul tarlalelor isolate aflate în pădurĭ, se va da alte pămênturĭ afară din masivul pădurii.

Art: 19. Locuitoriĭ aŭ dreptul a'şĭ adăpa vitelè în tóte apele. Nicĭ o pedică nu se póte pune prin delimitarea la acestŭ drept.

Art: 20. In comunele rurale şi cătunele esistente precum şi în satele ce se vor infiinţa de către Stat pe pămêntul seŭ, se va lăsa o porţiune suficientă de teren pentru vatra satuluĭ şi pentru cimitir.

Fie-căruĭ cătun saŭ sat se va ceda gratuit pentru şcólă publică pănă la 10 hectare de pămênt.

Fie-căreĭ comunĭ rurale se cedă asemenea gratuit 10 hectare pentru întreţinerea bisericelor saŭ giamiilor.

Art: 21. Raza comunelor urbanè se va însemna prin punere de petre şi tragere de şanţurĭ în limitele posesiuniĭ actuàle.

Cu tóte acestea, pentru oraşele unde s'ar simţi nevoe de o întindere maĭ mare, guvernul va putea concede din pămêntul Statuluĭ, porţiunea strict necesară în mod gratuit saŭ cu plată după aprecierea sa.

Art. 22. Pe lăngă vatra satelor în fiinţă saŭ acelor carĭ se vor crea din noŭ, se va determina şi ceda gratuit lăngă sat, acolo unde va fi pămênt disponibil, o întindere de islaz potrivit cu numĕ-

rul locuitorilor şi luăndu-se de basă un hectar maximum de fie-care locuitor.

Art. 23. In localităţile unde se află pădurĭ se va determina şi ceda asemenea o porţiune pe séma comunelor rurale, luăndu-se de basă un hectar maximum de locuinţă.

Acolo unde nu se află pădure, se va alege şi ceda gratuit o întindere de pămênt echivalentă, pe carii locuitoriĭ comuneĭ vor fi obligaţĭ prin administraţia locală să o planteze sub direcţia agenţilor silvici aĭ Statuluĭ, carĭ le va pune la disposiţie şi sămânţa necesară.

Art. 24. Islazul, pădurea saŭ porţiunea de pămênt destinată a deveni pădure, sunt şi rĕmăn proprietatea obşteĭ locuitorilor şi nu se pot înstrăina nicĭ li se póte schimba destinaţiunea, în nicĭ un cas şi sub nicĭ un motiv.

Art. 25. Pămĕnturile cuvenite Statuluĭ se pot vinde.

Art. 26. Administraţia domenielor va reserva în jurul pămênturilor prevĕḑute la Art. 22 şi 23, loturĭ de la 3 până la 10 hectare spre a se vinde cu preferinţă cultivatorilor carĭ vor voi să se aşeḑe prin sate saŭ cătune nouĭ, cu autorisaţia guvernuluĭ.

Art. 27. Cele-alte pămênturĭ se vor putea vinde în loturĭ de la 10-1,000 hectare.

Art. 28. Preciul vînḑăreĭ va fi de 90 leĭ hectarul care se va plăti în 15 anĭ căte 6 leĭ pe an; iar plătinduse integral înainte, preciul va fi de 80 leĭ. Pentru loturile maĭ marĭ de 100 hectare se vor ţine licitaţiunĭ carĭ să incépă de la 80 leĭ hectarul.

Art. 29. Familiile agricole carĭ se vor stabili în Dobrogea sunt scutite de orĭ-ce dare în timp de treĭ anĭ. Plata preciuluĭ prevĕḑut la Art. 28 va începe după espirarea termenuluĭ acestor treĭ anĭ.

Administraţiunea domenielor le va libera gratuit materialul necessar pentru construcţiune.

Art. 30. In timp de 15 anĭ proprietatea imobiliară rurală nu póte fi înstrăinată decât către Stat, comună saŭ un alt locuitor din comună fără pămênt.

Aceĭ carĭ posedă o întindere de pămênt maĭ mare de 25 hectare, pot înstrăina în total saŭ în parte din prisosul ce aŭ la orĭ-ce persóne carĭ indeplinesc condiţiunile Art. 2 din acéstă lege.

Până la complecta achitare a rescumpĕrăreĭ prevĕḑută la Art. 12, înstrăinarea pămênturilor mirie nu este valabilă, fără autorisarea guvernuluĭ.

Art. 31. Nimenĭ nu are dreptul să aducă şi să stabiléscă familiĭ agricole pe pămênturile sale, fără învoirea consiliuluĭ de miniştri, care singur este în drept să determine în limitele Constituţiuneĭ condiţiunile în carĭ se póte permite stabilirea unor asemenea familiĭ.

FINE.

ERATA

Pag.	Linia	In loc de:	Se va citi:
7	5	populeaşă	populeadă
9	1	oleĭ	cleĭ
10	3	Potiţa	Portiţa
19	26	tóte	se anulédă
20	1	transactiune	comerciŭ
28	13	Bispovca	Bespopovca
29	10	Boghz-Keoĭ	Boghaz-Kioĭ
32	20	Sud	Sub
43	10	logilor	legilor
44	1	agricol	agricole
47	2	Medjidie Silistra Nouă	Medgedie şi Silistra Nouă
„	15	tribualele	tribunalele
48	10	Circunsripţiunea	Circunscripţiunea
49	16	Consliuluĭ	Consiliuluĭ
55	12	Campaniĭ	Companiĭ.

Prețul unuĭ esemplar un Leŭ.